

SOGA UM DEN AVHOGNE HANDI

Eg er fødd i Konstantinopel. Far dreiv handel med luktevatn og silkety. Eg vart vel upplærd, for far var sjølv mykje for bokleg lærdom. Det var fyrst tanken, at eg skulde gaa til handelen og taka kraambui etter han. Men eg hadde so godt næme, at eg fekk lov til aa studéra; eg skulde verta lækjar.

Det kom fleire franske kjøpmenner i huset hjaa oss, og ein av dei fekk telja far til aa lata meg fara til Paris; der hadde dei so mange glupe lækjarar. Han vilde sjølv taka meg med naar han for heim att.

Eg vart meir enn glad, daa eg fekk høyra, at eg skulde faa lov, og kunde mest ikkje ha tol til kjøpmannen var reide til heimferdi. Kvel-den fyrr eg skulde av stad, tok far meg inn i soveromet sitt. Paa bordet laag gilde klæde og vaapen og ein dunge gullpengar.

Far tok meg um halsen og sa: «Sjaa her,

guten min, her hev eg gjort i stand ferdasendingen din. Det eg eig, er ikkje stort. Tridjeparten fær du med deg no, andre tridjeparten lyt eg sjølv ha til aa livnæra meg med, og den tridje skal liggja til du kjem att.»

So tala gamle far og fekk taaror i augo. Det var plent som han kjende paa seg, at me aldri skulde finnast meir.

Ferdi gjekk godt, og det stod ikkje lenge paa, so var me i Paris. Kjøpmannen hjelpste meg til eit godt husvære og bad meg halda godt hus med pengane mine.

I tri aar budde eg der i byen, og lærde alt det som ein god lækjar lyt vita. Men eg lika meg ikkje sers godt der og hadde faae vener.

I all denne tid hadde eg ikkje frett ifraa far. Til slutt var eg ikkje god til aa halda meg for lengt og strauk heim att med fyrste høve. Eg kom meg godt og vel attende til Konstantinopel. Men huset vaart fann eg stengt og læst, og grannane kunde fortelja, at far var død for tvo maanader sidan. Lykelen fekk eg hjaaa ein prest eg kjende. Inne stod alt som fyrr eg reiste. Berre gullpengane som han hadde rødt um eg skulde faa naar eg kom heim att, var ikkje til aa finna nokon stad. Eg spurde presten, og han svara: «Far din døydde helga. Han hev gjeve alt gullet til kyrkja.»

Eg leid vondt med aa tru dette. Far hadde

aldri vore den som gjekk ifraa ordet sitt. Men kva raad var der. Eg hadde inkje vitne paa presten og laut berre vera glad han ikkje hadde teke fraa meg baade hus og kraambu attpaa.

Dette var den fyrste støyten eg fekk. Fraa no av kom dei slag i slag. Som lækjar leid eg vondt med aa verta kjend, for eg skjemdest for aa leiga folk til aa skrika ut um meg paa torget, so som dei andre lækjarane gjorde. Hadde far levt, vilde det vore onnorleis; han hadde so mange vener, han. Men ingen tenkte no paa den arme Zalevkos.

Heller ikkje gjekk det med handelen. Dei gamle kjøparane hadde gjenge ifraa, daa far døydde, og det tok tid aa faa att andre.

Eg var stundimillom reint overgjeven naar eg tenkte paa framtidi. Men med ein gong kom eg i hug Frankrike og Paris. Eg min-test, at eg stundimillom hadde set folk der fraa mitt eige land. Dei baud fram varor paa torget og alle kjøpte av dei, av di dei var framandfolk. Paa den maaten kunde dei tena mange gonger so mykje som andre. Her laut eg freista.

Eg selde farshuset og bad ein paalitande ven gøyma helvti av salssumen. For den andre helvti kjøpte eg varor som den gong var sjeldsynte i Frankrike, som til dømes sjal, silkety, god-angande smyrjor og olje, og tok med dette i veg til Frankland.

Ikkje fyrr var eg ute or Bosporus, daa var det som lukka fylgde meg att. Eg kom godt vel fram og alle kjøpte av meg, so eg snart laut faa i fleire varor ifraa Konstantinopel. Eg vart rikare dag for dag, og hadde snart lagt upp so mange pengar at eg vaaga meg ut paa ei ny langferd. Denne gongen vilde eg til Italia.

Her tok eg lækjarkunna til hjelp attaat. Naar eg kom til ein by, sende eg folk fyreaat som spreidde rundt setlar um at ein gresk lækjar var ventande til byen. Og det var ikkje smaasummar eg tok inn.

Langt um lenge var eg paa denne maaten naadd til byen Florens. Her lika eg meg so godt, at eg vilde gjeva meg til ei tid.

Eg leigde meg ei bud i St. Crose-kvartalet, og eit par rom i eit hotell der attmed. Sidan sende eg setlar rundt til folk um at eg budde der og der, so og so lenge. Eg hadde mest ikkje opna bui, so kom folk strøymande til; endaa eg heldt stive prisar, selde eg meir enn alle dei andre kjøpmennene i byen.

Eg hadde alt vore ei vikes tid i Florens, so fann eg ein kveld ei liti øskje i pengeskuffa. Kvar øskja kom ifraa, var eg ikkje god til aa skyna; eg hadde aldri set ho for augo fyrr. Eg skunda meg og opna ho, og fann ein setel nedi. Det var bod um, at eg plent laut koma

til ei kjend bru der i byen paa slaget tolv same natti.

Eg stussa lenge paa, kven dette kunde vera fraa, for eg kjende ikkje ei sjel i Florens. Men til slutt kom eg til det, at dei vilde ha meg til ein sjuk; dette hadde hendt fyrr, um ikkje nett paa ei soвори tid. Eg kom til det, at eg vilde gaa, men tok sabel med meg til trygd.

Noko fyre midnatt gjekk eg, og stod snart paa brui. Der fanst det ikkje ei levande sjel. Det var kaldt, og maanen skein, so eg kunde skilleg sjaa alt ikring.

No h  yrde eg, at klokka i kyrkjetaarnet slo tolv, og i det same stod det ein h  g sv  er kar framfyre meg. Han var kl  dd i ei raud kaape, og den eine snippen heldt han upp med handi, so eg fekk ikkje sjaa han inn i andletet.

Eg vart ikkje lite skr  md, daa han stod der so braatt framfyre meg, men eg herda meg, og sa:

«Er det du, som hev havt bod etter meg, so seg, kva du vil.»

Raudkaapa snudde seg og sa: «Fylg med!»

Dette tottest noko nifst. Gaa tvoeine med denne ukjende! Eg stod, der eg stod, eg, og svara berre:

«Nei, min gode mann, fyrst lyt du segja kvarhelst me skal. Og so kunde du gjerne syna meg ein grand av andletet ditt. Hev du noko godt fyre, tarv du ikkje l  yna det burt.»

Raudkaapa lest aldri ansa.

«Vil du ikkje vera med, Zalevkos, kann du vera der du er,» svara han og gjekk fraa meg.

Daa vart eg harm for aalvor, og ropa:

«Meiner du, at ein mann som eg l et meg halda for narr av kven som helst! Eg vil ikkje ha umaka meg hit for inkje i denne kulden, so mykje du veit det!»

Eg sprang etter han og treiv han i kaapa. Men kaapa vart hangande att i handi mi, og framandmannen var alt av syne attum ei husnov.

Smaatt um senn blidkast eg. Eg hadde daa kaapa; kann henda kunde ho gjeva lykelen til denne gaata. Eg tok ho paa meg og snudde heim att. Daa eg kom nokre steg lenger burt, strauk det ein frammed meg og kviskra paa fransk:

«Akta deg, herre greive, i natt kann inkje gjerast.»

Fyrr eg fekk sjaa meg til, var mannen burte. Eg skyna godt, at desse ordi galdt kaapa og ikkje meg, men elles var eg like vis.

Um morgonen undrast eg paa, koss eg skulde fara aat. Eg hadde fyrst tenkt, at eg vilde lysa ut, at eg hadde funne kaapa. Men daa kunde eigaren lata einkvan henta ho, og so vart eg ikkje klokare enn eg var.

Eg saag betre paa kaapa. Ho var av tjukt purpurraudt fl øyel og kanta med kostesamt graaverk og utsauma med gull. Ho var so

staseleg, at eg straks kom paa noko eg vilde gjera. Eg bar ho ned i bui mi og baud ho fram til sals, men sette so høg pris paa, at eg var viss paa, at ingen vilde kjøpa.

Tanken var, at eg vilde sjaa vel paa alle som spurde paa kaapa. For endaa eg berre hadde set mannen ein einaste augneblink, meinte eg nok, at eg skulde kjenna han att.

Det kom mange og spurde paa denne gilde kaapa, men ingen svipa i minste maate paa den eg hadde vore ute for. Og ingen vilde gjeva dei tvo hundrad gullpengane eg kravde, heller.

Eg spurde alle som kom inn, um dei hadde set slik kaape fyrr, men det svara dei alle nei til, og meinte paa, at noko so dyrverdugt og vent beid ikkje i heile Florens.

Det var kvelden, og eg skulde nett til aa stengja bui. Daa kom ein ung mann, som fleire gonger hadde vore og bode paa kaapa, inn til meg, slengde ein pengepung paa disken og ropa:

«Eg *maa* ha kaapa di, Zalevkos, um eg so skal verta fant etterpaa. Her hev du dei tvo hundrad gullpengane!»

Dermed gav han seg til aa telja upp pengane.

Her kom eg i beit. Kaapa hadde eg berre hengt ut til sals, av di eg tenkte eg skulde narra

eigaren hit, og no kom denne unge tosken og vilde gjeva den høge prisen.

Men kva raad var der. Eg lét han faa kaapa, for eg tenkte som so, at det var god løn for ei liti natteferd.

Mannen tok kaapa paa seg og vilde gaa. Men daa han var komen burt til døri, snudde han seg og kasta til meg ein setel, som hadde vore fest i kaapa. Eg tok likeglad mot setelen, men eg skal segja eg vart forstøkt, daa eg las:

«Kom i natt med kaapa til den brui du veit, paa same klokkeslettet, so skal du faa fire hundrad gullpengar.»

Eg stod som toreslegen. Der hadde eg misst tvo hundrad gullpengar! Men eg drygde ikkje lang stundi. I ein fart sopa eg i hop pengane paa disken og sprang etter mannen med dei. Eg tok han snart att og ropa:

«Sjaa der! Tak attende pengane dine, gode ven, og fli meg kaapa att; ho er ikkje fal.»

Mannen meinte fyrst, det berre var skjemt, men daa han forstod, det var aalvoret mitt, vart han harm og skjende og bar seg, til me sistpaa kom i kladdane paa kvarandre. So kom politiet og drog oss for retten. Domaren vart ikkje lite undren, daa han hørde kva striden gjaldt. Eg baud kjøparen tjuge, tretti, femti, alt upp til hundrad gullpengar, um han vilde lata meg faa kaapa att. Og pengane gjorde til slutt so mykje, at han gav seg. Han

fekk hundrad gullpengar av meg, og eg gjekk fjaag derifraa med kaapa, endaa alle folk trudde eg hadde vorte daatteleg skrullut. Men eg brydde meg lite um, kva folk sa til godt; eg visste med meg, at eg kom til aa tena paa handelen korso.

Eg kunde mest ikkje gjeva tol til um kvelden og var paa brui lenge fyre tidi. Langt um lenge slo klokka tolv, og paa slaget kom ein høg mann burt til meg. Det var ikkje raad aa taka i miss av den karen. Det var mannen fraa kvelden fyreaat.

«Hev du kaapa med deg?» spurde han.

«Ja,» svara eg, «men ho kosta meg hundrad gullpengar umfram.»

«Eg veit det,» svara han. «Sjaa der! Der hev du dei fire hundrad gullpengane dine.»

Me gjekk burt til ei lykt, og han talde upp pengane. Det var fire hundrad gullpengar, det var rett nok. Dei skein so fagert i maaneljoset, at eg vart heiltupp fjaag. Eg tenkte nok ikkje den gong at det var den siste gleda eg fekk her i verdi.

Eg stakk pengane i lumma og vilde skoda betre paa framandkaren. Men han hadde denne gongen maske for andletet.

«Du skal ha so mange takk,» sa eg. «Er det elles noko eg kann vera til teneste med? Men det segjer eg fyreaat, noko vondt vil eg ikkje vera med paa.»

«Det tarv du ikkje ottast for,» svara han, og slengde kaapa um seg.

«Eg treng deg til lækjar, — men ikkje til noko levande menneske. Det er til ein som er død.»

«Koss kann *det* ha seg!» ropa eg forbina.

«Eg og syster mi er komne langveges ifraa,» fortalde han og vinka til meg, at eg skulde fylgja med. «Me hev vore her og vitja ein god ven av oss. — I gaar døydde syster mi so braatt, og skyldfolket vil hava ho i jordi i morgon. Men no er det gamal sed hjaa oss, at alle som høyrer ætti til skal leggjast i same grav som federne vaare. Og alle som hev døytt utanlands hev dei lote balsamera og føra heim. No vil ikkje skyldfolket her, at me skal gjera dette med syster mi. Men eg torer ikkje syna meg for gamle far min, utan eg i minsto hev med meg hovudet av ho heim.»

Den skikken aa skjera av eit mannahovud og balsamera det, totte eg var fælsleg. Men eg vilde ikkje leggjja stein til byrdi og segja noko som kunde tyngja han i sorgi. Eg laut likevel spyrja, kvi alt dette skulde gaa so dult. Han svara, at frendane hans meinte det var synd og vilde ikkje sleppa han til aa gjera det. Men var fyrst hovudet avskore, kunde dei ikkje segja noko. Han kunde nok sjølv ha kome med hovudet, men han hadde ikkje fenge seg til aa skjera det av sjølv.

Me var no komne til eit stort, gildt hus. Felagen min stogga utanfor og me gjekk inn ei liti sidedør som han stengde varleg att etter oss. I myrker gjekk me upp ei liti tropp og kom gjennom ein halvmyrk gang inn paa eit rom, der stod ein nattlampe og brann.

Burti eine roi stod ei seng. Der laag liket. Framandmannen snudde seg ifraa, som vilde han turka taarone or augo. Han peika paa sengi og bad meg gjera det snøgt og godt. Dermed gjekk han. Han orka ikkje aa sjaa paa, at den arme systeri vart sund-léma.

Eg tok fram kniven, som eg alltid bar paa meg, med di eg var lækjar, og gjekk burt til sengi. Berre hovudet stakk fram or likklædi, men dette var so fagert, at eg totte reint vondt og syrgde av di ho hadde lote døy so ung og so ven.

Eg gjorde fyrst ei liti flerre i hudi, so som lækjarane plar gjera, tok den kvassaste kniven eg aatte og skar med ein skurd halsbeinet av. Men de kann tenkja dykk til kor forstøkt eg vart, daa den daude drosi lét upp augo og gav ein djup sukk ifraa seg, som ho fyrst no for aalvor døydde. Samstundes kom ein varm blodsprut or saaret. Det var ikkje tvil um, at eg hadde drepe armingen. At ho ikkje lenger stod til aa berga med eit sovore saar, var lik-eins klaart.

Eg stod der ein augneblink reint overgjeven

for det eg hadde gjort. Hadde Raudkaapa svike meg, eller hadde systeri berre vore skindaud? Det siste tottest meg vera det rimelegaste. Men eg vilde ikkje gjera broren so vondt, at han skulde faa vita, ho hadde livt, og vilde difor skjera hovudet av, som avtalen var. Men endaa ein gong ynka gjenta seg, strekte paa seg som i fælsleg pine, og døydde.

Daa vart eg so fælen, at eg fór ut or romet, ned troppi og stod ute paa gata, fyrr eg visste ord av det.

Mest ifraa meg av redsle skunda eg meg heim og grov meg djupt ned i sengi mi. Eg kunde ikkje faa ifraa meg det gruvelege synet. Som ventande kunde vera fekk eg ikkje blund paa augo den natti. Men eg skyna so mykje um morgonen, at eg laut taka meg saman. Det var greidt, at mannen som hadde fenge meg til denne ugjerningi, — so stod det for meg no, — ikkje vilde melda meg. Einaste raadi var aa gaa aat kraambui og laast som inkje var.

Men det var ingi lett sak, helst daa eg kom etter, at eg hadde mist baae knivane. Huva mi sakna eg og, og eg ottast, at eg hadde gløymt alt dette att i romet hjaa den drepne drosi. Var dette so, vilde det ikkje staa lenge paa fyrr dei kom etter kven gjerningsmannen var.

Eg opna bui til vanleg tid, og grannane kom inn, som dei pla, og vilde slaa av ein prat.

«Nei men hev Du høyrt gjete det fæle mor-

det som er gjort i natt?» ropa dei. Eg lést ikkje hava greide paa nokoslag.

«Kva slag! Veit Du ikkje at Bianka, fag-raste blomen i Florens, dotter til borgarmeiste-ren, hev vorte drepi i natt? Aa jøye meg! Saag eg ho ikkje kann henda ljøs levande i gaar paa gata, ho kørde ein tur med brudgomen sin. I denne dag skulde ho havt bryllaup.»

Kvart ordet dei sa var som ein styng i hjarta mitt. Og kvar ein som kom rødde um det same, og den eine fortalde det fælare enn den andre. Men ingen kunde fortelja det so fælslegt som eg sjølv hadde set det.

Ved middagstid kom ein konstabel inn paa bui og bad um han maatte faa tala med meg tvoeine. Dei som inne var, styrde eg inn i sideromet so lenge.

«Herre Zalevkos,» sa konstabelen og drog fram dei sakene eg hadde sakna. «Er det Du som eig dette?»

Det kom fyre meg, at eg burde nekta alt, men gjenom glasruta i døri saag eg inn i sideromet, at verten min og andre var der, som kunde vitna mot meg. Eg vilde di so ikkje gjera vondt verre med aa ljuga, og gjekk ved, at eg var eigarmannen. Konstabelen bad meg fylgja med inn i ein stor bygning som eg snart skyna maatte vera fengselet. Der lét han meg sitja att aaleine i eit audt lite fangerom.

Det var hardt aa vera aaleine. Eg kunde

ikkje gløyma det fælslege som hadde hendt denne natti. Eg var mordar, endaa um det hadde vore mot min vilje. Heller ikkje kunde eg dylja for meg sjølv, at eg hadde late meg daara av gullet, so eg ikkje saag klaart.

Tvo timar etter eg hadde vorte sett fast, vart eg teken inn i ein stor sal. Der sat tolv mann kring eit langt bord med svart duk paa. Og trevet var pakkande fullt av folk som vilde høyra paa. Det var nok rettssalen, dette.

Daa eg stod framanfor det svarte bordet reiste ein høg, myrk mann seg. Det var borgarmeisteren. Han sa med eit maal som dirra av harm, at han var far til den drepne gjenta, so han kunde ikkje vera domar i denne saki; eldste senatoren laut koma i staden. Dette var ein gamling paa nitti aar minst.

Han tok domarsættet og spurde, um eg vedgjekk mordet.

Eg fortalde høgt og ljodbert koss alt hadde bore til.

Medan eg tala sat borgarmeisteren der so raud som blod i andletet, og daa eg slutta, kvesste han i:

«Du din skarv du er! Er det ikkje nok med, at du hev gjort denne udaaden av skire havesykja, um du ikkje attpaa skal freista aa velta skuldi over paa ein annan.»

Men senatoren stogga han og nekta han aa tala. Han hadde av eigen fri vilje sagt domar-

embetet fraa seg her. Attpaa var det slett ikkje provført, at eg hadde gjort dette av have-sykje; han hadde sjølv sagt, at ingen ting var burte. Han gjekk jamvel so vidt, at han sa, borgarmeisteren laut staa til rette for koss dotteri hadde lev. Daa fyrst kunde ein faa greide paa, um eg hadde sagt sant eller ei.

Dei tok meg innatt paa fangeromet, og eg hadde fenge som ei liti von. Ein gong maatte truleg Raudkaapa finnast.

Dagen etter var eg paa forhøyr att. Paa bordet laag fleire brev, og senatoren spurde meg, um det var mi skrift .

Eg saag paa dei og kom til det, at det maatte vera den same som hadde skrive dei tvo setlane eg hadde fenge. Dette sa eg til senatoren, men han mælte berre stutt, at eg kunde og maatte ha skrive baade setlane og brevi, for alle brevi var underskrivne med ein Z, som var fyrste bokstaven i namnet mitt. Og i desse brevi vart den drepne drosi gong paa gong truga paa livet.

Eg bad dei fara over papiri mine, som dei vilde finna der og der heime paa romet mitt. Men dei sa, at dei hadde alt leita etter dei og inkje funne. — Daa gav eg meg reint over. Dagen etter vart eg dømd til dauden for mord.

So langt var det kome med meg! Langt burte i eit framandt land skulde eg ljota døy skuldaus.

Eg sat um kvelden same dagen og tenkte att

og fram paa denne underlege lagnaden. Daa gjekk døri upp. Ein mann kom inn og gav seg utan eit ord til aa staa der og sjaa paa meg.

«Er det soleis eg skal finna deg att, Zelevkos,» sa han langt um lenge.

Eg hadde ikkje kjent han der i halvmyrkret; no høyrde eg straks paa maalet, kven det var. Det var Valetti, ein av dei faae studentvenene eg hadde i Paris.

Han fortalde, han hadde kome ved eit slumpehøve til Florens, og her hadde han høyrte gjete mordet. Han hadde ikkje drygt ein augneblink, men skunda seg inn til meg og vilde høyra av min eigen munn, koss alt hadde bore til.

Eg fortalde han saga fraa fyrst til sist. Han vart storleg forbina og ikkje heilt overtydd. Han tigga og bad, at eg maatte segja alt som det var til han, einaste venen eg aatte, og ikkje døy med ei lygn paa tunga.

Eg gjorde min eid paa, at kvart ordet var sant, og at eg ikkje visste meg hava anna gale gjort enn at eg lét meg daara av gullet, so eg ikkje trast skyna, kvar det bar av.

«Du hev ikkje kjent Bianka fyrr daa?» spurde han.

Eg svara, som sant var, at eg hadde aldri set ho for augo fyrr.

Valetti meinte, det laag noko under her, med di borgarmeisteren hadde skunda so paa domen. Det gjekk det ordet i byen, at eg

hadde kjent Bianka lenge og hadde drepe ho av hemn daa ho vilde gifta seg med ein annan.

Eg synte han, at dette h vde framifraa paa Raudkaapa.

Valetti tok meg um halsen, gr t og lova han skulde gjera alt han kunde so eg i minsto slapp aa missa livet. Eg hadde liti von. Men eg visste, at Valetti var ein klok og lovsterk mann, som vilde gjera alt han kunde til aa berga meg.

Tvo lange dagar sat eg der og venta. Endeleg kom han.

«Eg kann gjeva deg tr yst, um ho er liti,» sa Valetti. «Du f r leva, men lyt missa eine handi.»

Han fortalde, at det var plent uraad aa faa borgarmeisteren til aa taka saki upp att. Men sistpaa gjekk han inn paa, at eg skulde sleppa med aa missa vinstre handi og jagast som ein hund or landet.

Dette vart daa straffi mi. Eg er ikkje god til aa skildra den f lslege stundi, daa eg laut leggja armen paa hoggestabben, so alle saag det, og mitt eige blod spruta og fossa or arme-stubben!

Valetti tok meg med heim til seg, til eg vart god att. Sidan sende han meg av garde med flust upp av pengar til ferdi. Alt det eg fyrr hadde lagt meg upp der i byen, hadde politiet teke.

Eg tok fraa Florens til Sicilia og derifraa til Konstantinopel. All mi von stod til den venen, som eg hadde trutt pengane mine til. Han tok vel imot meg, og eg bad um eg maatte faa bu hjaa han, solenge til eg fekk leiga med inn ein stad.

Han spurde undren, kvi eg ikkje heller vilde bu i mitt eige hus. Og han kunde fortelja, at ein framand mann hadde vore der og kjøpt eit hus i mitt namn i det greske kvartalet. Samstundes hadde han sagt til alle grannane at eg snart var ventande heim att.

Eg fylgde sjølv sagt burt med ein gong og vart vel motteken av alle gamle-kjenningane mine.

Ein gamal kjøpmann hadde eit brev til meg fraa mannen, som hadde kjøpt huset. I det stod:

«Zalevkos! *Tvo* hender er reide til aa gjera kva det skal vera, so du ikkje skal sakna den *eine*. Huset som du ser og alt som i det er, høyrer deg til, og du skal kvart aar faa so mykje penkar, at dei lyt rekna deg for ein rik mann. Kann du tilgjeva den som er usælare enn du?»

Eg trudde nok, eg skyna kven dette brevet var ifraa, og kjøpmannen fortalde attpaa, at mannen som hadde vore der, gjekk klædd i ei raud kaape og saag ut som ein fransmann.

Eg visste no, at Raudkaapa ikkje berre

hadde laake kjenslor, og det gjorde godt aa sjaa.

I det nye huset mitt fann eg alt tilstelt paa det beste; og til huset høyrde ei kraambu med gode og dyre varor.

Tie aar er lidne sidan den tidi. Meir av vane enn av trong gjer eg kvart aar ei handelsferd til utlandi. Men det landet der eg fekk so syrgjeleg ei medferd, hev eg ikkje sidan set att. Kvart einaste aar utigjenom hev eg fenge tusen gullpengar sendande. Men endaa det gjer godt aa sjaa, at den usæle Raudkaapa tregar syndi si, kann han aldri med pengar sletta ut orsjeli mi det gruvelege biletet av Bianka, den arme drosi som eg drap.

*

Zalevkos hadde fortalt ut saga si. Alle hadde sete storleg tekne. Helst saag det ut til, at saga hadde gjenge hardt inn paa framandkaren. Han drog fleire gonger ein tung sukk, og Muley totte jamvel han saag taaror i augo hans.

Dei sat lenge og rødde um denne saga.

«Hatar du ikkje denne Raudkaapa som er skuld i at Du miste handi, ja endaatil sette livet ditt paa spel?» spurde framandkaren.

«Det var nok dei stunder fyrr,» svara grekaren, «at eg klaga han for Gud, med di han hadde øydelagt livet mitt. Men eg fann trøyst i ordet um, at ein skal elska fienden sin. Og elles so er han truleg meir usæl, han enn eg.»

«Du er ein god mann,» sa framandmannen og tok han i handi.

I det same kom hovdingen for vakti inn i teltet. Han saag heller ottefull ut og sa det var ikkje verdt aa gjeva seg til lenger, for det var nett her paa denne staden at karavanane pla verta paatekne. «Og vaktmennene trur, dei hev set fleire ryttrarar burt paa vidda.»

Kjøpmennene vart skrømde, daa dei frette dette. Men framandmannen undrast paa, at det skulde so lite til aa setja dei i otte. Dei var daa so mange, at dei turvte ikkje vera redde ein flokk arabarramp.

«Ja, ser du, gode mann,» svara hovdingen, «var det berre sovore herk, kunde ein nok sute-laust leggja seg til kvild. Men no ei tid hev den fæle Orbasan synt seg att, og daa gjeld det aa vera paa post.»

Framandkaren spurde kven denne Orbasan var. Og Amed svara:

«Det gjeng mange segner millom folk um denne merkelege mannen. Sume held han for ein trollmann; for best det er hev han aaleine slegest med 7—8 mann. Andre trur, det er ein djerv frankar, som vanheppa hev drive ut i øydemarki. Men so mykje er visst, at ein fæl tjuv og røvar er det.»

«Det hev du ikkje lov til aa segja,» meinte ein av kjøpmennene. «Lat han vera røvar so

mykje han vil; ein gild mann er det, kor som er. Det hev bror min røynt. Alle dei han hev under seg, hev han gjort folk av. Og so lenge *han* fer igjenom øydemarki vaagar ingi andre røvarflokkar seg til. Dessutan plundrar og stel han ikkje som andre; han berre krev ein skatt av karavanene. Og dei som legg denne skatten med det gode fær fara i fred. For Orbasan er herre i øydemarki.»

Soleis gjekk røda att og fram i teltet. Men vaktmennene som var sette ut kring kvilestaden tok til aa verta heller utrygge. Ein ryt-tarflokk kom ridande imot dei. Vaktmannen skunda seg inn i teltet og melde dette.

Kjøpmennene samraaddest um kva dei skulde gjera, um dei skulde gaa imot dei eller bia der dei var, til dei vart paatekne.

Amed og dei tvo eldste kjøpmennene vilde det siste. Men Muley og Zalevkos heldt paa det fyrste og spurde kva framandkaren meinte.

Han tok i all ro fram or beltet eit lite blaatt klæde med raude stjernor paa, hatt det paa ein spjotsodd og sette ein av trælane til aa binda det fast upp paa telttaket. Han vilde vaaga livet sitt paa, at ryttrarane vilde fara framum, naar dei saag dette teiknet.

Muley trudde ikkje, det vilde hjelpa noko; men trælen sette spjotet uppaa teltet.

Alle hadde teke til vaapen no og sat i spanning og venta paa ryttrarane.

Med eitt saag det ut til, at dei hadde fenge auga paa det blaa merket, for dei braastogga og drog burt att same vegen dei var komne.

Heile ferdafylgjet stod eit bil og saag med undring snart paa ryttarane og snart paa framandkaren. *Han* stod, som inkje hendt var, og skoda burtetter sletta.

Til slutt ropa Muley:

«Kven er du, mektige mann, som kann tvinga ville røvarflokken berre med eit teikn?»

«De gjer for mykje av dette,» svara Selim Baruch. «Eg fekk tak i dette merket, daa eg rømde fraa røvarane. Kva det tyder, veit eg ikkje rett sjølv. Berre det veit eg, at den som ferdast under dette merket, er under mektigt vern.»

Kjøpmennene takka framandkaren og kalla han bergingsmannen sin. Ryttaflokken hadde vore so stor, at karavanen visst ikkje hadde greidt seg imot dei.

Lett um hjarta gjekk dei til ro. Fyrst daa soli gladde, og kveldsvinden strauk burt etter sandmoane tok dei i veg att.

Dagen etter naadde dei so langt, at dei berre hadde ei dagsferd att, til dei kom ut or øyde-marki. — —Daa kjøpmennene var komne til sæte i det store teltet, tok kjøpmann Lezah so til orde:

«Eg nemnde i gaar, at Orbasan var ein gild kar. No skal eg fortelja, koss det gjekk med bror min, so fær de sjølve døma.